

תקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות) (תיקון מס' 1), התשפ"ד-2024

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, לאחר את תקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות) (תיקון מס' 1), התשפ"ד-2024, באופן הבא:

א. בתקנה 2 פסקה 2 לתקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות), תשפ"ב-2022 (להלן – **התקנות העיקריות**) לאחר המילים: "בעל תעודת סמיכות לרבנות (יורה יורה)" יבוא: "לפי אישור הרבנות הראשית לישראל".

ב. בתקנה 2 לתקנות העיקריות תתווסף פסקה 4 ובה יכתב: "מי שמתקיימים בו שני אלה: (א) בעל אישור לימודים בתוכנית מלאה בישיבה גבוהה או בכולל, במשך שש שנים לפחות לאחר גיל 18 (ב) עבר שלוש בחינות לפחות מתוך מכלול הבחינות שמקיימת הרבנות הראשית לישראל, וששתיים מתוך שלוש בחינות אלה יהיו בדיני שבת ודיני איסור והיתר".

ג. בתקנה 3 לתקנות העיקריות - האמור בה יסומן "(א)", ובה תימחק פסקה 4 ובמקומה יבוא: "מי שהחזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי והוא בעל ניסיון בניהול כוח אדם ותקציב כמפורט בסעיף 1 לתוספת לפחות" (**מצ"ב כנספח א'** - התוספת לתקנות).

ד. בתקנה 3 לתקנות העיקריות – בסופה יבוא: "(ב) על אף האמור בתקנה 2, מועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה, שאינו עומד בתנאי ההשכלה הקבועים בתקנה 2 יידרש לשנתיים נוספות של ניסיון באחת מן החלופות כאמור בתקנת משנה (א)".

ה. בתקנה 4 לתקנות העיקריות - האמור בה יסומן "(א)", ובה תימחק פסקה 4 ובמקומה יבוא: "מי שהחזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי והוא בעל ניסיון בניהול כוח אדם ותקציב כמפורט בסעיף 2 לתוספת לפחות" (**מצ"ב כנספח א'** - התוספת לתקנות).

ו. בתקנה 4 לתקנות העיקריות – בסופה יבוא: "(ב) על אף האמור בתקנה 2, מועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה, שאינו עומד בתנאי ההשכלה הקבועים בתקנה 2 יידרש לשנה נוספת של ניסיון באחת מן החלופות כאמור בתקנת משנה (א)".

ז. בתקנה 8 לתקנות העיקריות - פסקה (12) עד פסקה (16) – יימחקו.

ח. בתקנה 11 לתקנות העיקריות - בתקנת משנה (א) - במקום פסקאות (1) עד (3) יבוא: "(1) המנהל הכללי של המשרד לשירותי דת והוא יהיה יושב הראש.
(2) שלושה עובדים בכירים מקרב עובדי המשרד לשירותי דת בדרגת מנהל אגף ומעלה".

ט. בתקנה 11 לתקנות העיקריות בתקנת משנה (א) - בסופה יבוא: "(3) נציג ציבור שימנה השר לשירותי דת בתוך שלושה חודשים ממועד מינויו לשר".

- י. בתקנה 11 לתקנות העיקריות – תיתוסף תקנת משנה (א1) כדלקמן : "היועץ המשפטי של המשרד לשירותי דת או נציגו ישתתף בישיבות הוועדה, ישמש יועץ משפטי לוועדה וייתן חוות דעתו לוועדה לגבי מינויים המובאים בפניה".
- יא. בתקנה 11 לתקנות העיקריות - בתקנת משנה (ב) בסופה יבוא : "ובלבד שהיועץ המשפטי של המשרד לשירותי דת או נציגו נכחו בישיבה".
- יב. בתקנות העיקריות תיתוסף תקנה 11א ובה יכתב :
- "(א) על מועמד לתפקיד נציג ציבור בוועדה מייעצת לעמוד בתנאי הכשירות לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה כאמור בתקנה 4. לעניין זה יראו כאילו בתקנה 4(4) נאמר "מי שהחזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי במשך שלוש שנים לפחות והוא בעל ניסיון בניהול חמישה עשר עובדים לפחות ותקציב של 6,000,000 שקלים חדשים לפחות.
- (ב) נציג ציבור ימונה בהסכמת נציב שירות המדינה.
- (ג) נציג הציבור לא ישמש בתפקיד ראש מועצה דתית או בתפקיד ממונה על מועצה דתית".
- יג. בתקנה 13 לתקנות העיקריות – תקנות משנה (ג) ו-(ד) יימחקו ובמקומן יבוא :
- "(ג) השר רשאי למנות ממונה אחד לממונה שאינו בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות שונות או יותר במקביל; ממונה בעל סמכות הכרעה במועצה דתית יוכל להתמנות במקביל לממונה שאינו בעל סמכות הכרעה במועצות דתיות אחרות.
- (ד) השר רשאי למנות ממונה אחד לממונה בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות בלבד; מונה ממונה כאמור בשתי מועצות דתיות – כהונתו תוגבל לעד 100 אחוזי משרה לשני התפקידים".
- יד. בתקנות העיקריות - האמור בתקנה 14 יימחק ובמקומו יבוא : "(14) ממונים שמונו לפי תקנות אלו מינויים יסתיים שנה לאחר הבחירות לרשויות המקומיות

דברי הסבר

רקע כללי

מועצות דתיות, האמונות על אספקת שירותי הדת היהודיים לתושבים בתחומן, מנוהלות באמצעות חברי הרכב מועצה דתית, שנבחרו לתפקידם על דעת הרשות המקומית, השר לשירותי דת והרבנות המקומית. הרכב המועצה הדתית משקף את הפילוח הסייעתי במועצת העיר וכבר עם כינוסו לראשונה, בוחרים חברי הרכב המועצה הדתית, ראש מועצה דתית אשר יעמוד בראש ההרכב וינהל את המועצה הדתית.

מאחר שמלאכת הרכבת הרכב מועצה דתית הינה מלאכה מורכבת המוגדרת כ"מעשה מרכבה פוליטי", בעשרות רבות של מועצות דתיות בהן אין הרכב נבחר – מכהנים צוות של שני ממונים שמונו על ידי השר לשירותי דת.

מאחר שדרך המלך לניהול מועצות דתיות הינה באמצעות הרכב נבחר, ומאחר שאת צוות הממונים כאמור, ממנה השר לשירותי דת באופן ישיר וללא מעורבות הרבנות המקומית ומליאת הרשות המקומית, נקבע בסעיף 6(ב4) לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל"א-1971 (להלן - **החוק**) שעל השר לשירותי דת, באישור הממשלה, לקבוע בתקנות את תנאי הכשירות והפסלות למינוי הממונים על המועצות הדתיות וכן את אופן אישור הכשירות או הפסלות של המועמדים למינוי האמור.

ביום 25.04.2004 בהחלטה מס' 1825 החליטה הממשלה לאשר את קביעת ראש הממשלה בענין תנאי כשירות ופסלות למינוי ממונים במועצות הדתיות.

בשנת 2021 הושלמה לראשונה התקנת תקנות ייעודיות לקביעת תנאי כשירות ופסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות, בהתאם לסעיף 6(ב4) לחוק וביום 2.1.2022 בהחלטה מס' 905 החליטה הממשלה על אישור התקנות שנקבעו על ידי השר לשירותי דת.

הליך תיקון התקנות, לוה בעריכת רפורמה מקיפה בתחום המינויים במועצות הדתיות על רקע **בג"ץ 3320/21 חדו"ש לחופש דת ושיוון נ' השר לשירותי דת** בעניין היעדר ייצוג הולם לנשים בניהול המועצות הדתיות.

בהתאם, עיקרי הוראות הרפורמה בתחום המינויים אשר אושרה בהחלטת הממשלה כאמור קבעה את המנגנונים הבאים:

א. קביעת מנגנון מקצועי למינוי ממונים, העלאת רף הכשירות הנדרשת והקשחת התנאים הקיימים.

ב. עיגון חובת שילוב נשים בתקנות ומתן ייצוג הולם לנשים כממונות בעלות סמכות הכרעה וכממונות שאינן בעלות סמכות הכרעה.

ג. הקמת מאגר מועמדים שוויוני ופומבי המאפשר לכל אדם להגיש מועמדות לתפקיד.

ד. קביעת מנגנון היוועצות מסודר עם הרשות המקומית טרם המינוי באופן שיביא את עמדתה לפני הרשות המנהלית.

ה. הקמת וועדה מייעצת בחוק, שבראשה עומד היועץ המשפטי של המשרד, שבוחנת בין היתר את כשירות המועמדים, עמידתם בתנאי הסף שנקבעו בחוק ואת קיומן של זיקות אישיות, עסקיות או פוליטיות לשר משרי הממשלה - לצד כישורים מיוחדים לפי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1502. כמו כן, נקבע שעל הוועדה ליתן המלצתה לשר לפני מינוי ממונה מתוך המאגר.

בתאריך 13.1.2022 לאחר אישור הממשלה כאמור, נכנסו לתוקפן תקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות), תשפ"ב – 2022 (להלן – **התקנות העיקריות**).

כעת מוצע ע"י השר לשירותי דת לתקן את נוסח התקנות העיקריות. מטרת התיקון המוצע (להלן – **התיקון המוצע** או **התקנות**) היא להקל את ההליכים למינוי ממונים על המועצות הדתיות ולהגדיל את קבוצת המועמדים הפוטנציאליים לתפקיד הממונים תוך הרחבה והקלה בתנאי הכשירות המתייחסים לניסיון ניהולי בגוף עסקי או ציבורי. מטרה נוספת היא להקל על ניהול ישיבות הוועדה המייעצת לשר לשירותי דת לעניין בדיקת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונת ממונה במועצה דתית (להלן – **הוועדה המייעצת**) ולשנות את הרכב הוועדה כפי שהיה קיים עד היום.

יובהר כי במקביל לתיקון המוצע בדרישות תנאי הכשירות למועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה אשר הינו בעל ניסיון ניהולי בגוף עסקי או ציבורי – יתוקן גם הסעיף המקביל הקבוע בתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות), תש"ל – 1970 העוסק בתנאי הכשירות למועמד לתפקיד ראש מועצה דתית המכהן בהרכב מועצה דתית, כך שלמעשה גם לאחר ההקלה בתנאי הסף לממונים מקצועיים במועצות הדתיות, יהיה פער בין תנאי הכשירות של ממונה לעומת תנאי הכשירות של ראש מועצה דתית, ובאופן שהממונה על המועצה הדתית ייחשב למינוי מקצועי יותר המצדיק את המינוי ולא כמינוי שנועד לייתר את ניהול המועצה הדתית באמצעות הרכב נבחר.

להלן ההסברים לשינויים המבוקשים (לפי סדר הסעיפים בהצעה לעיל) :

תיקון תקנה 2 לתקנות העיקריות :

מוצע לתקן את הנוסח הקיים של תקנה 2 לתקנות העיקריות וזאת כדי להבהיר כי בהתייחס לאחד מתנאי הכשירות בתחום ההשכלה – התנאי לפיו המועמד הינו בעל תעודת סמיכות לרבנות "יורה יורה" - מדובר בתעודת סמיכות שניתנה לפי אישור הרבנות הראשית לישראל ולא באישור כל גורם אחר.

עוד מוצע להוסיף תנאי כשירות חלופי נוסף בתחום ההשכלה אשר אינו קיים בנוסח כיום – והוא מי שהינו בעל אישור לימודים בתכנית מלאה בישיבה גבוהה או בכולל, במשך שש שנים לפחות לאחר גיל 18 וכן שהוא עבר שלוש בחינות לפחות מתוך מכלול הבחינות שמקיימת הרבנות הראשית לישראל וששתיים מתוך שלוש בחינות אלה יהיו בדיני שבת ודיני איסור והיתר (שני תנאים מצטברים) (זאת מעבר לתנאי הכשירות בתחום ההשכלה הקיימים בנוסח כיום - מי שמחזיק בתעודת סמיכות לרבנות "יורה יורה" או בעל השכלה אקדמית או בעל רישיון ר"ח).

תיקון תקנה 3 לתקנות העיקריות :

מוצע לתקן את הנוסח הקיים של תקנה 3 לתקנות העיקריות כדי להפחית את דרישות הסף למועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה וזאת על מנת להרחיב את קבוצת המועמדים הפוטנציאליים לתפקיד זה. השינוי המוצע הינו לגבי מי שהחזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי

או ציבורי – אשר לא יידרש להיות בעל ניסיון של חמש שנות ניסיון בניהול כוח אדם ותקציב בהיקף דומה למועצה הדתית בה הוא מועמד אלא הוא יידרש לעמוד בדרישות סף הקובעות מדרגות לתנאי הכשירות בהתאם להיקף הכנסותיה של המועצה הדתית בה הוא מועמד (כמפורט בסעיף 1 לתוספת לתקנות - מצ"ב כנספת א'). לאחר בדיקה שנערכה על ידי הנהלת המשרד השינוי המוצע הינו מתוך הקבלה לתפקיד מנכ"ל/מזכיר רשות מקומית.

יובהר כי במקביל לתיקון המוצע – בכוונת המשרד לתקן גם את הסעיף המקביל הקבוע בתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות), תש"ל – 1970 העוסק בדרישות תנאי הכשירות למועמד לתפקיד ראש מועצה דתית המכהן בהרכב מועצה דתית ובאופן שלמעשה גם לאחר ההקלה בתנאי הסף לממונים מקצועיים במועצות הדתיות – תנאי כשירות אלו יהיו גבוהים יותר מתנאי הכשירות של ראש מועצה דתית כדי להביא למצב בו הממונה על המועצה הדתית ייחשב למינוי מקצועי יותר המצדיק את המינוי ולא כמינוי שנועד לייתר את ניהול המועצה הדתית באמצעות הרכב נבחר.

כמו כן מוצע להוסיף תנאי כשירות חלופי נוסף אשר אינו קיים בנוסח כיום למועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה אשר אינו עומד בתנאי ההשכלה והוא מי שהינו בעל שנתיים ניסיון נוספות באחת מהחלופות המנויות בתקנת משנה (א), למשל : ניסיון בתפקיד בכיר ברשות מקומית או במועצה דתית וכיו"ב.

תיקון תקנה 4 לתקנות העיקריות :

מוצע לתקן את הנוסח הקיים של תקנה 4 לתקנות העיקריות כדי להפחית את דרישות הסף למועמד לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה וזאת על מנת להרחיב את קבוצת המועמדים הפוטנציאליים לתפקיד זה. השינוי המוצע הינו לגבי מי שהחזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי – אשר לא יידרש להיות בעל ניסיון של שלוש שנות ניסיון בניהול כוח אדם ותקציב בהיקף דומה למועצה הדתית בה הוא מועמד אלא הוא יידרש לעמוד בדרישות סף הקובעות מדרגות לתנאי הכשירות בהתאם להיקף הכנסותיה של המועצה הדתית בה הוא מועמד (כמפורט בסעיף 2 לתוספת לתקנות - מצ"ב כנספת א').

כמו כן מוצע להוסיף תנאי כשירות חלופי נוסף אשר אינו קיים בנוסח כיום למועמד לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה אשר אינו עומד בתנאי ההשכלה והוא מי שהינו בעל שנת ניסיון נוספת באחת מהחלופות המנויות בתקנת משנה (א), למשל : ניסיון בתפקיד בכיר ברשות מקומית או במועצה דתית וכיו"ב.

תיקון תקנה 8 לתקנות העיקריות :

מוצע לתקן את הנוסח הקיים של תקנה 8 לתקנות העיקריות באופן שיושטמו מספר בעלי תפקידים עובדי המדינה בעלי סמכויות להעניק זכויות (רישיון/סעד וכיו"ב) אשר לגביהם מצוין בנוסח הקיים כי הם פסולים לכהן בתפקיד ממונה על מועצה דתית. פסילת גורפת של בעלי תפקידים אלו איננה הכרחית כשמדובר בתפקיד ממונה על מועצה דתית (הרשימה נלקחה מפסלות הנוגעת למי שמכהן בתפקיד חבר מועצת רשות מקומית) וניגוד העניינים של המועמד לתפקיד ממונה ממילא נבדק לאור הוראה פרטנית אחרת בתקנות העיקריות.

תיקון תקנה 11 לתקנות העיקריות:

מוצע לתקן את הנוסח הקיים של תקנה 11 לתקנות העיקריות באופן שייערכו שינויים בהרכב הוועדה המייעצת. השינוי המוצע הוא שהיועצ/ת המשפטית של המשרד (או נציגו) לא ישמש יו"ר הוועדה כפי שקיים בנוסח כיום ואף לא ישמש חבר בוועדה. מנכ"ל המשרד ישמש יו"ר הוועדה במקומו של היועצ/ת המשפטית של המשרד.

בד בבד – מוצע לקבוע כי המניין החוקי של הוועדה המייעצת לשר יכלול גם את נוכחות/ה של היועצ/ת המשפטית של המשרד (ולא רק את נוכחות יו"ר הוועדה ורוב חבריה) וכן כי היועצ/ת המשפטית של המשרד ישמש כיועץ משפטי לוועדה וייתן חוות דעתו לגבי מינויים לפני שהוועדה מקבלת החלטה ביחס אליהם.

לגבי נציג הציבור החבר בוועדה – מוצע לקבוע כי הוא יתמנה ע"י השר לשירותי דת תוך שלושה חודשים ממועד מינויו לשר, ומשמעות הדברים היא כי נציג הציבור בוועדה לא יכהן ללא מגבלת זמן כפי שעולה מהנוסח הקיים כיום. אלא יוכל להיות מוחלף באופן אוטומטי מייד עם מינויו של שר חדש.

בד בבד מוצע להוסיף הוראה לתקנות העיקריות (תקנה 11א) אשר תקבע כי על נציג הציבור החבר בוועדה המייעצת לעמוד בתנאי כשירות בתחום הניהול וכן כי הוא יתמנה בהסכמת נציב שירות המדינה וכן כי לא ישמש בתפקיד ראש מועצה הדתית או ממונה. הרציונאל הוא לוודא את התאמתו של המועמד לתפקיד נציג ציבור בוועדה אשר אמור לייצג את אינטרס הציבור הרחב.

תיקון תקנה 13 לתקנות העיקריות:

בנוסח הקיים כיום רשאי השר למנות ממונה אחד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה רק במועצה דתית אחת. אולם במקרים חריגים בהם לא אותר ממונה מתאים רשאי השר למנות ממונה אחד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות שונות ובלבד וכהונתו תוגבל לעד 130 אחוזי משרה לשני התפקידים.

מוצע לתקן את הנוסח הקיים באופן שהשר יהיה רשאי למנות באופן רגיל (ולא במקרים חריגים בלבד מקום בו לא אותר ממונה מתאים) ממונה אחד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות שונות במקביל ובלבד וכהונתו תוגבל להיקף משרה של 100 אחוזים לשני התפקידים יחד.

עוד מוצע להבהיר כי השר יהיה רשאי למנות ממונה אחד לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות שונות או יותר וכן להבהיר כי מי שמונה לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה במועצה דתית יוכל להתמנות לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה במועצות דתיות אחרות.

ביטול תקנה תקנה 14 לתקנות העיקריות:

מוצע לבטל את תקנה 14 בתקנות העיקריות אשר קבעה את עיקרון קציבת הכהונה ולפיה ממונה יוכל לכהן במועצה דתית במשך תקופת כהונה אחת בלבד ולחילופין השר יכול למנותו לכהונה נוספת אך במועצה דתית אחרת, בהתאם לניסיונו וכישוריו.

במקום זאת מוצע לקבוע בתקנה 14 הוראה רוחבית חדשה וקבועה כי כהונת הממונים אשר

מונו מכוח התקנות תסתיים לאחר שנה ממועד הבחירות לרשויות המקומיות (במועד תיקון התקנות המוצע כאן מדובר על כלל הממונים המכהנים כיום). הרציונל להוראה זו הוא העובדה כי הידיעה שכהונת הממונה המכהן תפקע ולא תימשך לאחר תום שנה ממועד הבחירות לרשויות המקומיות - תוביל לתמריץ לרשות המקומית לפעול לכונן הרכב מועצה דתית באותה תקופה בת שנה כאמור (הקמת הרכב היא הדרך הראויה שביקש המחוקק לקבוע לניהול מועצה דתית).

התקנות המוצעות פורסמו להערות הציבור לתקופה שהחל מיום 7.2.24 ועד ליום 28.2.24. חלק מההערות התקבלו וחלק מההערות מעלות קשיים משפטיים, אולם לאחר דיון מול משרד המשפטים, הוחלט על דעת המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (אזרחי), עו"ד כרמית יוליס, שאין מניעה בקידום התקנות המוצעות ובהבאתן לאישור הממשלה.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 1825 מיום 25.4.2004 בדבר תנאי כשירות ופסלות לממונים על מועצות דתיות.

החלטת ממשלה מס' 905 מיום 2.1.2022 אישרה את התקנתן של התקנות העיקריות ואשר נכנסו לתוקפן בינואר 2022.

עמדת היועצת המשפטית של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת.

נוסח התקנות מצורף

מגיש: השר לשירותי דת

ד' בניסן התשפ"ד
12 באפריל 2024

נספח א'

(תוספת)

(תקנות 3 ו- 4)

1. ממונה בעל סמכות הכרעה לפי תקנה 3 :

ממונה בעל סמכות הכרעה			היקף שנתי של הכנסות המועצה הדתית (באלפי ₪)
שנות ניסיון	מספר עובדים לניהול	היקף ניהול תקציב נדרש (באלפי ₪)	
3	5	1,500	מתחת ל- 5,000
4	6	3,000	5,000-10,000
5	12	5,000	10,000-20,000
5	24	10,000	20,000-30,000
5	40	15,000	מעל 30,000

2. ממונה שאינו
בעל סמכות
הכרעה לפי תקנה
4 :

ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה			היקף שנתי של הכנסות המועצה הדתית (באלפי ₪)
שנות ניסיון	מספר עובדים לניהול	היקף ניהול תקציב נדרש (באלפי ₪)	
3	1	750	מתחת ל- 5,000
3	3	1,500	5,000-10,000
3	6	2,500	10,000-20,000
3	12	5,000	20,000-30,000
3	20	7,500	מעל 30,000

טיוטת תקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות) (תיקון מס' 1), התשפ"ד-2024

א. שם התקנות המוצעות

תקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות) (תיקון מס' 1), התשפ"ד-2024

ב. מטרת התקנות המוצעות והצורך בהן

מטרת התקנות לפשט את ההליכים למינוי ממונים על המועצות הדתיות ולהגדיל את קבוצת המועמדים הפוטנציאליים לתפקיד הממונים, תוך הרחבה והקלה בתנאי הכשירות (כפי שקיימים בנוסח התקנות כיום) המתייחסים לניסיון ניהולי בגוף עסקי או ציבורי.

מטרה נוספת היא לפשט את ניהול ישיבות הועדה המייעצת לשר לשירותי דת לעניין בדיקת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונת ממונה במועצה דתית ולשנות את הרכב הוועדה כפי שהיה קיים עד היום. הרכב הוועדה המייעצת למינוי ממונים יהא זהה לזה של הרכב הוועדה המייעצת בנושא מינוי ראש מועצה דתית הקבוע בנוהל, אך בתוספת נציג ציבור ובשינויים המחויבים.

יובהר כי במקביל לתיקון המוצע בדרישות תנאי הכשירות למועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה אשר הינו בעל ניסיון ניהולי בגוף עסקי או ציבורי – יתוקן גם הסעיף המקביל הקבוע בתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות), תש"ל – 1970 העוסק בתנאי הכשירות למועמד לתפקיד ראש מועצה דתית המכהן בהרכב מועצה דתית כך שלמעשה גם לאחר ההקלה בתנאי הסף לממונים מקצועיים במועצות הדתיות, יהיה פער בין תנאי הכשירות של ממונה לעומת תנאי הכשירות של ראש מועצה דתית, ובאופן שהממונה על המועצה הדתית ייחשב למינוי מקצועי יותר המצדיק את המינוי ולא כמינוי שנועד לייתר את ניהול המועצה הדתית באמצעות הרכב נבחר.

ג. להלן נוסח טיוטת התקנות המוצעות:

טיוטת תקנות מטעם המשרד לשירותי דת :

טיוטת תקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות) (תיקון מס' 1), התשפ"ד-2024

בתוקף סמכותי לפי סעיף 6(ב4) לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב],
התשל"א-1971¹ ובאישור הממשלה אני מתקין תקנות אלה :

תיקון תקנה 2 1. בתקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות), התשפ"ב-2022² (להלן – התקנות העיקריות), בתקנה 2 –

(1) בפסקה (2), בסופה יבוא "לפי אישור הרבנות הראשית לישראל";

(2) בסופה יבוא :

"(4) מי שמתקיימים בו שני אלה :

(א) בעל אישור לימודים בתכנית מלאה בישיבה גבוהה או
בכולל, במשך שש שנים לפחות לאחר גיל 18 ;

(ב) עבר שלוש בחינות לפחות מתוך מכלול הבחינות שמקיימת
הרבנות הראשית לישראל, וששתיים מתוך שלוש בחינות אלה
יהיו בדיני שבת ודיני איסור והיתר".

תיקון תקנה 3 2. בתקנה 3 לתקנות העיקריות -

(1) האמור בה יסומן "(א)" ובה במקום פסקה (4) יבוא :

"(4) מי שהחזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי והוא בעל ניסיון
בניהול כוח אדם ותקציב כמפורט בפרט 1 לתוספת לפחות";

(2) בסופה יבוא :

"(ב) על אף האמור בתקנה 2, מועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה,
שאיננו עומד בתנאי ההשכלה הקבועים בתקנה 2, יידרש לשנתיים
נוספות של ניסיון באחת מן החלופות כאמור בתקנת משנה (א)".

¹ ס"ח התשל"א, עמ' 130.

² ק"ת התשפ"ב, עמ' 1740 (1870).

תיקון תקנה 4

3. בתקנה 4 לתקנות העיקריות -

(1) האמור בה יסומן "(א)" ובה במקום פסקה 4 יבוא :

"(4) מי שהחזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי והוא בעל ניסיון בניהול כוח אדם ותקציב כמפורט בפרט 2 לתוספת לפחות";

(2) בסופה יבוא :

"(ב) על אף האמור בתקנה 2, מועמד לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה, שאיננו עומד בתנאי ההשכלה הקבועים בתקנה 2, יידרש לשנה נוספת של ניסיון באחת מן החלופות כאמור בתקנת משנה (א)".

תיקון תקנה 8

4. בתקנה 8 לתקנות העיקריות, פסקאות (12) עד (16) – יימחקו.

תיקון תקנה 11

5. בתקנה 11 לתקנות העיקריות –

(1) במקום תקנת משנה (א), יבוא :

"(א) השר ימנה את חברי הוועדה ; הוועדה תמנה חמישה חברים ואלה הם :

(1) המנהל הכללי של המשרד לשירותי דת והוא יהיה יושב הראש ;

(2) שלושה עובדים בכירים מקרב עובדי המשרד לשירותי דת בדרגת מנהל אגף ומעלה ;

(3) נציג ציבור שימנה השר לשירותי דת בתוך שלושה חודשים ממועד מינויו לשר.

(1א) היועץ המשפטי של המשרד לשירותי דת או נציגו ישתתף בישיבות הוועדה, ישמש יועץ משפטי לוועדה וייתן חוות דעתו לוועדה לגבי מינויים המובאים בפניה.

(2) בתקנה משנה (ב), בסופה יבוא : "ובלבד שהיועץ המשפטי של המשרד לשירותי דת או נציגו נכחו בישיבה".

6. אחרי תקנה 11 לתקנות העיקריות יבוא :

6.

"תנאי השכלה 11א (א) על מועמד לתפקיד נציג ציבור בוועדה וניסיון לכהונה בתפקיד נציג ציבור שאינו בעל סמכות הכרעה כאמור בתקנה 4; לענין זה יראו כאילו בתקנה 4(4) נאמר "מי שהחזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי במשך שלוש שנים לפחות והוא בעל ניסיון בניהול חמישה עשר עובדים לפחות ותקציב של 6,000,000 שקלים חדשים לפחות".

(ב) נציג ציבור ימונה בהסכמת נציב שירות המדינה.

(ג) נציג הציבור לא ישמש בתפקיד ראש מועצה דתית או בתפקיד ממונה על מועצה דתית".

תיקון תקנה 13 7. בתקנה 13 לתקנות העיקריות, במקום תקנות משנה (ג) ו-(ד), יבוא :

"(ג) השר רשאי למנות ממונה אחד לממונה שאינו בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות שונות או יותר במקביל; ממונה בעל סמכות הכרעה במועצה דתית יוכל להתמנות במקביל לממונה שאינו בעל סמכות הכרעה במועצות דתיות אחרות.

(ד) השר רשאי למנות ממונה אחד לממונה בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות בלבד; מונה ממונה כאמור בשתי מועצות דתיות – כהונתו תוגבל לעד 100 אחוזי משרה לשני התפקידים".

תיקון תקנה 14 8. במקום תקנה 14 לתקנות העיקריות יבוא :

"סיום כהונת 14. "ממונים שמונו לפי תקנות אלה מינויים יסתיים ממונים שנה לאחר הבחירות לרשויות המקומיות".

הוספת תוספת 9. בסוף התקנות העיקריות יבוא :

"(תוספת)

(תקנות 3 ו-4)

1. ממונה בעל סמכות הכרעה לפי תקנה 3 :

טור א' טור ב' טור ג' טור ד'

שנות ניסיון	מספר עובדים לניהול	היקף ניהול תקציב נדרש (באלפי שקלים חדשים)	היקף שנתי של הכנסות המועצה הדתית (באלפי שקלים חדשים)	
3	5	1,500	מתחת ל-5,000	(1)
4	6	3,000	5,000-10,000	(2)
5	12	5,000	10,000-20,000	(3)
5	24	10,000	20,000-30,000	(4)
5	40	15,000	מעל 30,000	(5)

2. ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה לפי תקנה 4 :

שנות ניסיון	טור ג'	טור ב'	טור א'	
	מספר עובדים לניהול	היקף ניהול תקציב נדרש (באלפי שקלים חדשים)	היקף שנתי של הכנסות המועצה הדתית (באלפי שקלים חדשים)	
3	1	750	מתחת ל-5,000	(1)
3	3	1,500	5,000-10,000	(2)
3	6	2,500	10,000-20,000	(3)
3	12	5,000	20,000-30,000	(4)
3"	20	7,500	מעל 3,000	(5)

ב _____ התש _____ (ב _____ 20)

[תאריך עברי] ([תאריך לועזי])

(חמ 6313-3)

מיכאל מלכיאלי

השר לשירותי דת

דברי הסבר

מטרת התקנות לפשט את ההליכים למינוי ממונים על המועצות הדתיות ולהגדיל את קבוצת המועמדים הפוטנציאליים לתפקיד הממונים תוך הרחבה והקלה בתנאי הכשירות (כפי שקיימים בנוסח התקנות כיום) בכל הנוגע לתנאי הכשירות המתייחס לניסיון ניהולי בגוף עסקי או ציבורי. מטרה נוספת היא לפשט את ניהול ישיבות הועדה המייעצת לשר לשירותי דת לעניין בדיקת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונת ממונה במועצה דתית ולשנות את הרכב הוועדה כפי שהיה קיים עד היום.

סעיף 1

סעיף קטן (1) – בהתייחס לאחד מתנאי הכשירות (החלופיים) בתחום ההשכלה למי שמועמד לתפקיד ממונה – התנאי לפיו המועמד הינו בעל תעודת סמיכות לרבנות "יורה יורה" - מוצע להוסיף בסוף תקנה 2 לתקנות כי מדובר בתעודת סמיכות שניתנה לפי אישור הרבנות הראשית לישראל ולא באישור כל גורם אחר. יובהר כי מדובר בתוספת שנועדה לעגן את המצב הקיים כיום לפיו תעודת סמיכות קבילה לצורך עמידה בתנאי הסף רק אם היא ניתנה ע"י הרבנות הראשית לישראל.

סעיף קטן (2) – מוצע להוסיף תנאי כשירות חלופי נוסף בתחום ההשכלה למי שמועמד לתפקיד ממונה – והוא כי מועמד כשיר הוא גם מי שהינו בעל אישור לימודים בתכנית מלאה בישיבה גבוהה או בכולל, במשך שש שנים לפחות לאחר גיל 18 וכן שהוא עבר שלוש בחינות לפחות מתוך מכלול הבחינות שמקיימת הרבנות הראשית לישראל, וששתיים מתוך שלוש בחינות אלה יהיו בדיני שבת ודיני איסור והיתר (שני תנאים מצטברים). מועמד העומד בתנאי מוצע זה הינו בעל השכלה מתאימה לכהן בתפקיד ממונה על מועצה דתית. יובהר כי הוראה דומה לעניין הכרה בהשכלה תורנית כמקבילה לתואר אקדמי נקבעה בחוזר מנכ"לית משרד הפנים מיום כ"ה בתמוז התשע"ו, 31 ביולי 2016 ועל בסיסה נקבע הוראה דומה בחוזר מנכ"ל המשרד לשירותי דת מיום י"ב באלול התשע"ו, 15 בספטמבר 2016.

סעיף 2

סעיף קטן (1) – מוצע להפחית את דרישות הסף למועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה אשר החזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי באופן שהוא לא יידרש להיות בעל ניסיון של חמש שנות ניסיון בניהול כוח אדם ותקציב בהיקף דומה למועצה הדתית בה הוא מועמד לתפקיד האמור אלא הוא יידרש לעמוד בדרישות סף כמפורט בטבלה המופיעה בסעיף 1 לתוספת הקובעת מדרגות לתנאי הכשירות בהתאם להיקף הכנסותיה של המועצה הדתית בה הוא מועמד. הרציונל לתיקון זה הוא הרחבת קבוצת המועמדים הפוטנציאליים לתפקיד. מבוקש לבצע הקבלה לתפקיד מנכ"ל/מזכיר רשות מקומית – בהקבלה לתנאי הסף המינימליים הקבועים בחוזר מנכ"ל משרד הפנים 4/2011. מבדיקה שנערכה על ידי דרגי המקצוע במשרד לשירותי דת, על אף היקפי התקציב הגדולים של הרשויות המקומיות - אין דרישה כי

המועמד ניהל תקציב בהיקף דומה של תקציב הרשות המקומית בה הוא מועמד ולמעשה אין דרישה כי ניהל תקציב בהיקף מסוים. דרישת הסף היא כי המועמד בעל ניסיון בניהול 10 עובדים לפחות ומספר שנות הניסיון הנדרש הינו מדורג לפי מספר סף של תושבי הרשות המקומית.

בנסיבות אלה מוצע להפחית את דרישות הסף למועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה כמפורט בטבלה המופיעה בסעיף 1 לתוספת לתקנות שכן הדרישות בנוסח התקנות כיום מצמצמות לשיטת השר את מאגר המועמדים הפוטנציאלי.

יובהר כי במקביל לתיקון המוצע בדרישות תנאי הכשירות למועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה אשר הינו בעל ניסיון ניהולי בגוף עסקי או ציבורי – יתוקן גם הסעיף המקביל הקבוע בתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות), תש"ל – 1970 העוסק בדרישות תנאי הכשירות למועמד לתפקיד ראש מועצה דתית המכהן בהרכב מועצה דתית כך שלמעשה גם לאחר ההקלה בתנאי הסף לממונים מקצועיים במועצות הדתיות, יהיה פער בין תנאי הכשירות של ממונה לעומת תנאי הכשירות של ראש מועצה דתית, ובאופן שהממונה על המועצה הדתית ייחשב למינוי מקצועי יותר המצדיק את המינוי ולא כמינוי שנועד לייתר את ניהול המועצה הדתית באמצעות הרכב נבחר.

סעיף קטן (2) - מוצע להוסיף תנאי כשירות חלופי נוסף למועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה אשר אינו עומד בתנאי ההשכלה שנקבעו בתקנה 2 לתקנות והוא מי שהינו בעל שנתיים ניסיון נוספות באחת מהחלופות המנויות בתקנת משנה (א) שיפורטו להלן. המדובר על ניסיון בתפקיד בכיר ברשות מקומית או במועצה דתית או בגוף מוניציפאלי דומה; תפקיד ראש רשות מקומית או סגן ראש רשות מקומית בשכר או ראש מועצה דתית או ממונה על מועצה דתית; תפקיד בכיר במשרד ממשלתי אשר עיקר עיסוקו היה בנושאים הקשורים לשלטון המקומי או במועצות דתיות או במנהל ומשאבי אנוש או בכספים; משרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי והוא בעל ניסיון בניהול כוח אדם ותקציב בהיקף כמפורט בפרט 1 לתוספת לפחות.

סעיף 3

סעיף קטן (1) - מוצע להפחית את דרישות הסף למועמד לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה אשר החזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי באופן שהוא לא יידרש להיות בעל ניסיון של שלוש שנות ניסיון בניהול כוח אדם ותקציב בהיקף דומה למועצה הדתית בה הוא מועמד לתפקיד האמור אלא הוא יידרש לעמוד בדרישות סף כמפורט בטבלה המופיעה בסעיף 2 לתוספת הקובעת מדרגות לתנאי הכשירות בהתאם להיקף הכנסותיה של המועצה הדתית בה הוא מועמד. הרציונל לתיקון זה זהה לרציונל הנזכר בדברי ההסבר לסעיף 2 – סעיף קטן 1 לעיל לפיו דרישות הסף בנוסח התקנות כיום מצמצמות את קבוצת המועמדים הפוטנציאליים לתפקיד וזאת לאור ההשוואה לתפקידים דומים בתחום המוניציפאלי. יובהר כי להבדיל מתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה – הרי מי שמכהן בתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה עושה זאת ללא קבלת שכר. ממילא דרישות ניסיון גבוהות – מצמצמות עוד יותר את קבוצת המועמדים הפוטנציאליים לתפקיד זה.

בנסיבות אלה מוצע להפחית את דרישות הסף למועמד לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה לכמחצית מהדרישות המוצעות לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה כמפורט בטבלה המופיעה בסעיף 2 לתוספת לתקנות.

סעיף קטן (2) - מוצע להוסיף תנאי כשירות חלופי נוסף למועמד לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה אשר אינו עומד בתנאי ההשכלה שנקבעו בתקנה 2 לתקנות והוא מי שהינו בעל שנת ניסיון נוספת באחת מהחלופות המנויות בתקנת משנה (א) שיפורטו להלן. המדובר על ניסיון בתפקיד בכיר ברשות מקומית או במועצה דתית או בגוף מוניציפלי דומה; תפקיד ראש רשות מקומית או סגן ראש רשות מקומית בשכר או ראש מועצה דתית או ממונה על מועצה דתית; תפקיד בכיר במשרד ממשלתי אשר עיקר עיסוקו היה בנושאים הקשורים לשלטון המקומי או במועצות דתיות או במנהל ומשאבי אנוש או בכספים; משרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי והוא בעל ניסיון בניהול כוח אדם ותקציב בהיקף כמפורט בפרט 2 לתוספת לפחות.

סעיף 4

מוצע להשמיט את בעלי התפקידים עובדי המדינה הנזכרים בפסקאות (12) עד (16) בתקנה 8 לתקנות אשר לגביהם מצוין כי הם פסולים לכהן בתפקיד ממונה על מועצה דתית. המדובר על בעלי התפקידים הבאים: נושא משרה שיש עמה סמכות בתחום הרשות המקומית הנוגעת בדבר להעניק רישיונות או היתרים או להמליץ על הענקתם; עובד סעד שתפקידו לתת סעד בדרך כלל או בתחומי הרשות המקומית הנוגעת בדבר או להמליץ על מתן סעד כאמור; פקיד שומה או פקיד גבייה שמקום עבודתו בתחום הרשות המקומית הנוגעת בדבר; מנהל עבודה בעבודת ציבוריות היוזמות בידי הממשלה שמקום עבודתו בתחום הרשות המקומית הנוגעת בדבר; פקיד שבסמכותו לתת שיכון או שתפקידו להמליץ על מתן שיכון או לבחון מועמדים למתן שיכון.

בבסיס הוראת הפסלות עומד ניגוד עניינים מוסדי הקיים לכאורה בין תפקיד חבר מועצת רשות מקומית ובין בעלי התפקידים האמורים שיש להם זיקה לתחום הרשות המקומית ואשר אינו מאפשר למלא את שני התפקידים במקביל.

סעיף 3א לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל"א – 1971 קובע כי כל הוראה בחיקוק שלפיה פסול אדם לכהן כחבר המועצה של רשות מקומית שבה קיימת מועצה דתית – תחול בשינויים המחויבים גם על חבר של אותה מועצה דתית. סעיפים 2 ו-3 לחוק הרשויות המקומיות (הגבלת הזכות להיבחר), תשכ"ד - 1964 קובעים כי בעלי התפקידים האמורים (עובדי המדינה) לא יהיו מועמדים בבחירות לרשות מקומית וכן כי חבר מועצה של רשות מקומית שנתמנה לאחר מהתפקידים האמורים – יחדל לכהן כחבר המועצה. התוצאה היא כי לפי החוק הוראות אלו יחולו גם על חברי מועצה דתית (וראש מועצה דתית) והם לא יוכלו לכהן במקביל גם בתפקידים האמורים. לכאורה כדי לייצר קוהרנטיות חקיקתית נכון היה ליצור הקבלה בין הסעיפים החלים על ראש מועצה דתית לבין הסעיפים החלים על ממונה.

עם זאת, מאחר שממילא בתקנות קיימת ההוראה בתקנה 9 הקובעת בדיקה פרטנית של ניגוד עניינים ולפיה לא יכהן ממונה אם מתקיים בעניינו ניגוד עניינים תדיר - אזי ההוראה בתקנה 9 נותנת מענה מתאים וניתן להשמיט את בעלי התפקידים הנזכרים בפסקאות (12) עד (16), כאמור.

סעיף 5

מוצע לערוך שינויים בהרכב הוועדה המייעצת לשר לשירותי דת לעניין בדיקת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונת ממונה. השינוי המוצע הוא שהיועצ/ת המשפטי/ת של המשרד (או נציגו) לא ישמש יו"ר הוועדה ואף לא חבר בוועדה. מנכ"ל המשרד ישמש יו"ר הוועדה במקומו של היועצ/ת המשפטי/ת של המשרד. השר מציע להשוות את המבנה הקיים של הוועדה המוצעת לוועדות אחרות בהם היועצ/ת המשפטי/ת משמש/ת כיועצ/ת משפטי/ת לוועדה ולא עומד/ת בראשה ו/או חברה בה. אי לכך מוצע לשנות את המבנה הקיים באופן שמנכ"ל המשרד ישמש יו"ר הוועדה ואילו היועצ/ת המשפטי לא יהיה חברה בוועדה.

מוצע לקבוע כי נציג הציבור החבר בוועדה יתמנה ע"י השר לשירותי דת תוך שלושה חודשים ממועד מינויו לשר, ומשמעות הדברים היא כי נציג הציבור בוועדה לא יכהן ללא מגבלת זמן ויוכל להיות מוחלף ע"י שר חדש. עם זאת, כפי שיפורט להלן (בסעיף 6), במקביל לשינוי האמור מוצע להוסיף ולקבוע כי על נציג הציבור לעמוד בתנאי כשירות בתחום הניהול וכן לקבוע כי הוא יתמנה בהסכמת נציב שירות המדינה וזאת כדי לוודא את התאמתו של המועמד לתפקיד נציג ציבור בוועדה אשר אמור לייצג את אינטרס הציבור הרחב.

נוכח השינוי המוצע כמפורט לעיל לפיו היועצ/ת המשפטי/ת של המשרד (או נציגו) לא ישמש חבר בוועדה אלא ישמש כיועץ משפטי של הוועדה וכדי לוודא את השתתפותו של היועצ/ת המשפטי/ת בישיבות הוועדה ובהחלטותיה - מוצע לקבוע כי המניין החוקי של הוועדה המייעצת לשר יכלול גם את נוכחות/ה של היועצ/ת המשפטי/ת של המשרד (ולא רק את נוכחות יו"ר הוועדה ורוב חבריה).

נוכח השינוי המוצע כמפורט לעיל בסעיף קטן (א) לפיו היועצ/ת המשפטי/ת של המשרד (או נציגו) לא ישמש חבר בוועדה – מוצע לקבוע כי היועצ/ת המשפטי/ת של המשרד או נציגו/ה ישתתף בישיבות הוועדה, ישמש כיועץ משפטי לוועדה וייתן חוות דעתו לגבי המינויים לפני שהוועדה מקבלת החלטה ביחס אליהם. עבודת היועץ המשפטי תהא כמקובל ובהתאם לעבודת הייעוץ המשפטי לממשלה.

סעיף 6

מוצע לקבוע כי על נציג הציבור החבר בוועדה המייעצת לשר לעמוד בתנאי כשירות בתחום הניהול וכן לקבוע כי הוא יתמנה בהסכמת נציב שירות המדינה וזאת כדי לוודא את התאמתו של המועמד לתפקיד נציג ציבור בוועדה אשר אמור לייצג את אינטרס הציבור הרחב. תנאי הכשירות יהיו זהים לתנאי הכשירות שנקבעו בתקנות לגבי ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה. בהקשר זה יובהר כי תקנה 4(4) לתקנות קבעה תנאי כשירות לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה והתייחסה לניסיון בניהול כוח אדם ותקציב בהיקף מסוים בהתייחס למועצה דתית מסוימת בה הוא מועמד לתפקיד ממונה. אשר על כן כדי להתאים לעניין זה את תנאי הכשירות של נציג הציבור בוועדה, תפקיד שאינו מתייחס למועצה דתית מסוימת – מוצע לקבוע כי על המועמד להיות בעל ניסיון בניהול חמישה עשר עובדים לפחות ותקציב של 6,000,000 ₪

לפחות (היינו כוח אדם ותקציב המתאים למועצה דתית בינונית-קטנה).

עוד מוצע לקבוע כי נציג הציבור לא ישמש בתפקיד ראש מועצה דתית או ממונה על מועצה דתית וזאת כדי שיוכל לשקף את אינטרס הציבור הרחב.

סעיף 7

מוצע לתקן את נוסח תקנה 13 לתקנות העיקריות באופן שיובהר כי השר יהיה רשאי למנות ממונה אחד לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות שונות או יותר וכן להבהיר כי מי שמונה לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה במועצה דתית יוכל להתמנות לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה במועצות דתיות אחרות.

עוד מוצע לתקן את נוסח התקנה ולקבוע כי השר רשאי באופן רגיל למנות ממונה אחד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות שונות בלבד במקביל ולא במקרים חריגים בלבד מקום בו לא אותר ממונה מתאים. עם זאת, מוצע לקבוע כי כהונתו של ממונה בעל סמכות הכרעה כאמור תהיה מוגבלת לעד 100 אחוזי משרה לשני התפקידים יחד וזאת במקום 130 אחוזי משרה כפי שמופיע בנוסח התקנות כיום (אם הוא מתמנה לשני התפקידים במקרים חריגים בלבד כאמור). הרציונל להוראה זו הוא הצורך שלא להכביד על תקציבה של מועצה דתית שאין בה הכרח למנות ממונה בעל סמכות הכרעה במשרה מלאה ובאופן שממונה אחד יכהן בשתי מועצות דתיות שונות במקביל בהיקף משרה חלקי. אולם מאידך, על מנת לוודא שאותו ממונה מקדיש את מלוא זמנו לניהול אותן מועצות דתיות – מוצע לקבוע כי היקף כהונתו תוגבל לעד 100 אחוזי משרה לשני התפקידים יחד (במקום 130 אחוזי משרה כפי שמופיע בנוסח כיום).

סעיף 8

מוצע לבטל את תקנה 14 בתקנות העיקריות אשר קבעה את עיקרון קציבת הכהונה ולפיה ממונה יוכל לכהן במועצה דתית במשך תקופת כהונה אחת בלבד ולחילופין השר יכול למנותו לכהונה נוספת אך במועצה דתית אחרת, בהתאם לניסיונו וכישוריו.

במקום זאת מוצע לקבוע בתקנה 14 הוראה רוחבית חדשה וקבועה כי כהונת הממונים אשר מונו מכוח התקנות תסתיים לאחר שנה ממועד הבחירות לרשויות המקומיות (במועד תיקון התקנות המוצע כאן מדובר על כלל הממונים המכהנים כיום). הרציונל להוראה זו הוא העובדה כי הידיעה שכהונת הממונה המכהן תפקע ולא תימשך לאחר תום שנה ממועד הבחירות לרשויות המקומיות – תוביל לתמריץ לרשות המקומית לפעול לכוון הרכב מועצה דתית באותה תקופה בת שנה כאמור (הקמת הרכב היא הדרך הראויה שביקש המחוקק לקבוע לניהול מועצה דתית).

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: אישור טיוטת תקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות) (תיקון מס' 1), התשפ"ד - 2024

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

רקע:

חוק שירותי הדת היהודיים (נוסח משולב), תשל"א-1971 (להלן: "החוק"), קובע את דרך המלך לניהול מועצה דתית באמצעות הרכב נבחר ("מליאה"), המשקף את הפילוח הסימטרי ברשות המקומית. ההרכב הנבחר מתכנס על מנת לבחור מתוכו ראש מועצה דתית העומד בתנאי הכשירות שנקבעו בתקנות. ראש המועצה הדתית אמון על ניהולה המקצועי של המועצה הדתית וכן אמון על תכלול כלל ההיבטים הנוגעים לתפקודה השוטף. בהתאם לאמור בסעיף 6(ב1) לחוק האמור, מליאת המועצה הדתית מכהנת לפי החוק עד יום חידוש הרכבה או עד תום שנה מיום הבחירות המוניציפליות – לפי המוקדם. משמען של הוראות אלה היא למעשה קציבת כהונה של מליאות המועצות הדתיות ושל ראשיהן.

מלאכת הרכבת הרכב המועצה הדתית הינה מלאכה מורכבת אשר כונתה לא אחת על ידי הפסיקה כ"מעשה מרכבה פוליטי". דרך המלך לניהול מועצה דתית היא באמצעות הרכב נבחר. במקרים בהם לא חודש הרכב המועצה הדתית ע"י השר לשירותי דת או שהוא פקע כאמור, נדרש השר להעמיד צוות ממונים מטעמו אשר ינהלו את המועצה הדתית וימלאו את התפקידים שהיא מוסמכת למלא על פי החוק. למעשה, מינוי ממונים על ידי השר הוא מתווה חלופי זמני לניהול המועצה הדתית וזאת במקרה שאין הרכב נבחר/מליאה למועצה הדתית (החוק תוקן בתיקון מס' 12 במסגרת חוק ההסדרים, בנסיבות בהן פוזרו המועצות הדתיות וזאת כפתרון ביניים עד לחידוש ההרכבים).

במרוצת השנים שחלפו מאז התיקון לחוק האמור ובשל הקשיים הכרוכים בכינון הרכב, בעשרות רבות של מועצות דתיות כיהנו בפועל ממונים ולא הרכב נבחר. הממונים שמונו לתפקידם על ידי השר, מונו תחילה ללא קציבת כהונה ולאחר מכן כהונתם נקצבה והוארכה שוב ושוב, לכאורה שלא ברוח תכלית החקיקה המבכרת כהונה של הרכב נבחר הקצוב בזמן שמשקף את הרכב האוכלוסייה שבמקום על פני כהונת צוות ממונים אשר ממונים ישירות ע"י השר.

לבד מהמורכבות והסטגנציה שנוצרה במקומות מסוימים, בשל העובדה שהממונים נותרו בתפקידם ומינויים הוארך כאמור שוב ושוב, נוצר מצב בו - זה פקטו - הסדר שנועד להיות זמני על פי החוק הפך "לדיר של קבע". על רקע זה בלט במשך השנים החסר המובנה בייצוג הולם לנשים בקרב המנגנון הניהולי במועצות הדתיות. חסר זה יצר חוסר קוהרנטיות אל מול הדין החל ביחס לחובת הייצוג ההולם וכן אל מול הנחייתו של המשנה ליועמ"ש לפיו בכל הרכב מועצה דתית יכהנו לכל הפחות 30% נשים ובמקום בו ימונו ממונים – ימונו לתפקיד גבר ואישה. מצב זה הוביל בסופו של יום לעתירה שהוגשה כנגד השר לשירותי דת בבג"ץ 3320/21 חדו"ש

לחופש דת ושוויון ואח' נ' השר לשירותי דת ואח'. במקביל לניהול העתירה קידם השר לשירותי דת דאז, מתן כהנא, תקנות לקביעת תנאי כשירות ופסלות של ממונים, שאושרו בממשלה ושעיקרן: קציבת כהונת ממונים, עיגון חובת שילוב נשים ומתן ייצוג הולם לנשים כממונות, קביעת מנגנון מקצועי למינוי ממונים והקמת מאגר מועמדים פומבי, קביעת תנאים מקצועיים למינוי ממונים והקשחת התנאים הקיימים, קביעת וועדה מייעצת בראשות היועץ המשפטי של המשרד שתמליץ לשר על עמידת המינויים המוצעים מטעם השר בתנאי הכשירות בחוק תוך בחינת זיקות לשר הממנה או למי משרי הממשלה וזאת תוך יצירת היקש מהמנגנון המאשר הקיים בחוק החברות הממשלתיות. בשל מדיניות השר דאז, לגבי שילוב נשים במועצות הדתיות העתירה התייגרה ונמחקה תוך שבית המשפט ציין בשולי פסק הדין: "עוד חזון למועד להשגת שוויון מגדרי מוחלט במינויים למועצות הדתיות. הדרך להשגתו של יעד זה, כפי הנראה עודנה ארוכה ומפותלת, אולם יש לאפשר למשרד לשירותי דת ולשר העומד בראשו, יהא אשר יהא לאחר כינונה של הממשלה ה-37 לפסוע בנתיב שנסלל על ידי המשיבים וליישם את המדיניות הראויה שנקבעה על ידם" (פסקה 10 לפסק הדין).

מהות ההצעה המונחת על שולחן הממשלה:

סעיף 6(4ב) לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל"א-1971 (להלן - החוק) קובע כי על השר לשירותי דת, באישור הממשלה, לקבוע בתקנות את תנאי הכשירות והפסלות למינוי הממונים על המועצות הדתיות וכן את אופן אישור הכשירות או הפסלות של המועמדים למינוי האמור. כפי שפורט לעיל, בתאריך 13.1.2022 נכנסו לתוקפן תקנות שירותי הדת היהודיים (תנאי כשירות ופסלות ואופן אישור הכשירות או הפסלות של מועמדים לתפקיד ממונים במועצות הדתיות), תשפ"ב – 2022 (להלן – **התקנות העיקריות**). התקנות העיקריות הסדירו את תנאי הכשירות (דרישות השכלה וניסיון) וכן תנאי פסלות למועמדים לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה ולתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה. עוד נקבע כי יוקם מאגר למועמדים לתפקיד ממונה אשר מתוכו ימונו הממונים וכי תוקם ועדה מייעצת לשר אשר תבדוק את כשירותם והתאמתם של המועמדים ותמליץ על מינוי מועמדים לתפקיד ממונה.

כעת מוצע ע"י השר לשירותי דת לתקן את נוסח התקנות העיקריות במסגרת התקנות (להלן – **התיקון המוצע או התקנות**). כל התיקונים המוצעים פורטו בגוף הצעת המחליטים, **אולם להלן יפורטו התיקונים העיקריים אליהם נדרש להתייחס.**

הקלות בתנאי הכשירות בתחום ההשכלה

מוצע לתקן את הנוסח הקיים של התקנות העיקריות באופן שיתוסף תנאי כשירות חלופי נוסף בתחום ההשכלה אשר אינו קיים בנוסח כיום – והוא מי שהינו בעל אישור לימודים בתכנית מלאה בישיבה גבוהה או בכולל, במשך שש שנים לפחות לאחר גיל 18 וכן שהוא עבר שלוש בחינות לפחות מתוך מכלול הבחינות שמקיימת הרבנות הראשית לישראל וששתיים מתוך שלוש בחינות אלה יהיו בדיני שבת ודיני איסור והיתר (שני תנאים מצטברים) (זאת מעבר לתנאי הכשירות בתחום ההשכלה הקיימים בנוסח כיום - מי שמחזיק בתעודת סמיכות לרבנות "יורה יורה" או בעל השכלה אקדמית או בעל רישיון ר"ח).

כמו כן מוצע להוסיף תנאי כשירות חלופי נוסף אשר אינו קיים בנוסח כיום עבור מועמד אשר אינו עומד בתנאי ההשכלה הקבועים בתקנות העיקריות כדלהלן :

לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה - מי שהינו בעל שנתיים ניסיון נוספות באחת מהחלופות המנויות בתקנת משנה 3(א), למשל : ניסיון בתפקיד בכיר ברשות מקומית או במועצה דתית וכיו"ב. לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה - מי שהינו בעל שנת ניסיון נוספת באחת מהחלופות המנויות בתקנת משנה 4(א), למשל : ניסיון בתפקיד בכיר ברשות מקומית או במועצה דתית וכיו"ב.

הקלות בתנאי הכשירות בתחום הניסיון הניהולי

מוצע לתקן את הנוסח הקיים של התקנות העיקריות כדי להפחית את דרישות הסף למועמד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה ולתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה בהתאמה וזאת על מנת להרחיב את קבוצת המועמדים הפוטנציאליים לתפקידים אלה. השינוי המוצע הינו לגבי מי שהחזיק במשרה ניהולית בגוף עסקי או ציבורי – אשר לא יידרש להיות בעל ניסיון של חמש שנות ניסיון (לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה) או שלוש שנות ניסיון (לתפקיד ממונה שאינו בעל סמכות הכרעה) בניהול כוח אדם ותקציב בהיקף דומה למועצה הדתית בה הוא מועמד. במקום זאת יידרש המועמד לעמוד בדרישות סף הקובעות מדרגות לתנאי הכשירות בהתאם להיקף הכנסותיה של המועצה הדתית בה הוא מועמד באופן בו הוא יידרש להוכיח ניסיון בניהול תקציב בהיקף מופחת. כמו כן ברובן המוחלט של המועצות (מועצות קטנות המהוות כ-81% מן המועצות) דרישת הניסיון הנדרשת לממונה בעל סמכות הכרעה תהא שלוש או ארבע שנים ולא חמש שנים כפי הקיים היום.

(יובהר כי במקביל לתיקון המוצע – בכוונת המשרד לתקן גם את הסעיף המקביל הקבוע בתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות), תשי"ל – 1970 העוסק בדרישות תנאי הכשירות למועמד לתפקיד ראש מועצה דתית המכהן בהרכב מועצה דתית ולהפחית את דרישות הסף לראשי מועצות דתיות כדי לשמור על העיקרון לפיו תנאי הכשירות של ממונים גבוהים יותר מאלה של ראשי מועצות דתיות).

שינוי הרכב הוועדה המייעצת לשר הבוחנת את עמידת המינויים המומלצים על ידי השר בתנאי הכשירות

מוצע לתקן את הנוסח הקיים של תקנה 11 כדי לערוך שינויים בהרכב הוועדה המייעצת לשר לשירותי דת לעניין בדיקת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונת ממונה במועצה דתית (להלן – הוועדה המייעצת). בנוסח הקיים כיום - היועצת המשפטית של המשרד משמש כיו"ר הוועדה. השינוי המוצע הוא שהיועצת המשפטית של המשרד לא ישמש חבר בוועדה, אלא ישמש כיועץ משפטי לוועדה. מנכ"ל המשרד לשירותי דת ישמש יו"ר הוועדה.

עם זאת מוצע לקבוע כי המניין החוקי של הוועדה המייעצת לשר יכלול גם את נוכחות/ה של היועצת המשפטית של המשרד (ולא רק את נוכחות יו"ר הוועדה ורוב חבריה) וכן כי היועצת המשפטית של המשרד ייתן חוות דעתו לגבי המינויים לפני שהוועדה מקבלת החלטה ביחס אליהם.

החלפת נציג הציבור בוועדה המייעצת

מוצע לקבוע כי נציג הציבור בוועדה המייעצת יתמנה ע"י השר לשירותי דת תוך שלושה חודשים ממועד מינויו לשר, ומשמעות הדברים היא כי נציג הציבור בוועדה לא יכהן ללא מגבלת זמן כפי

שעולה מהנוסח הקיים כיום אלא יוכל להיות מוחלף באופן אוטומטי מיד עם מינויו של שר חדש. עם זאת, מוצע לקבוע כי על נציג הציבור לעמוד בתנאי כשירות בתחום הניהול וכן כי הוא יתמנה בהסכמת נציב שירות המדינה וכן כי לא ישמש בתפקיד ראש מועצה הדתית או ממונה.

מינוי ממונה בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות שונות במקביל

מוצע לתקן את נוסח תקנה 13 לתקנות העיקריות באופן שהשר יהיה רשאי באופן רגיל למנות ממונה אחד לתפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה בשתי מועצות דתיות שונות במקביל ולא במקרים חריגים בלבד מקום בו לא אותר ממונה מתאים. עם זאת, מוצע לקבוע כי כהונתו של ממונה שמונה לתפקיד זה בשתי מועצות דתיות - תהיה מוגבלת לעד 100 אחוזי משרה לשני התפקידים יחד וזאת במקום 130 אחוזי משרה כפי שמופיע בנוסח התקנות כיום (אם הוא מתמנה לשני התפקידים במקרים חריגים בלבד כאמור).

ביטול עקרון הגבלת הכהונה לתקופת כהונה אחת

מוצע לבטל את תקנה 14 לתקנות העיקריות, אשר קבעה את עיקרון הגבלת הכהונה ולפיה ממונה יוכל לכהן במועצה דתית במשך תקופת כהונה אחת בלבד ולחילופין השר יכול למנותו לכהונה נוספת אך במועצה דתית אחרת. משמעות הדברים היא כי השר יוכל למנות לתקופות כהונה נוספות באותה מועצה דתית ממונה שתקופת כהונתו הסתיימה.

מועד סיום תקופת כהונה

מוצע להוסיף ולקבוע בתקנה 14 לתקנות העיקריות הוראה רוחבית חדשה וקבועה כי כהונת הממונים אשר מונו מכוח התקנות תסתיים לאחר שנה ממועד הבחירות לרשויות המקומיות (במועד תיקון התקנות המוצע כאן מדובר על כלל הממונים המכהנים כיום).

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

מינוי ממונים המתבצע על ידי השר לשירותי דת, הוא למעשה מתווה חלופי זמני לניהול מועצה דתית במקרה בו לא כוננה מליאה למועצה הדתית. מינוי הממונים מתבצע אפוא ישירות ע"י השר ללא הליך מכרזי ו/או ללא ועדת איתור והתנאי היחיד הוא שהממונים צריכים לעמוד בתנאי כשירות שנקבעו בתקנות שלעניין. טיוטת התקנות המוצעת על ידי השר מעלה שורה של תיקונים משמעותיים שיש בהם כדי להקל או אף להפחית בדרישות הסף למינוי ממונים. כמו כן, מוצעים תיקונים ביחס להרכב הוועדה המאשרת או ממליצה על כשירותם של הממונים, כאשר מנגנון הוועדה כפי שהוא מוצע איננו יוצר הפרדה מוסדית בין הגוף הממליץ על המינוי - לגוף הממנה לבסוף, תיקון נוסף מאפשר לו לסיים באופן רוחבי את כהונת הממונים, הגם שאלה אמורים להתחלף בהרכב נבחר, ולמנות מחדש את אותם ממונים לכהונה נוספת באותו מקום או ממונים אחרים כפי שהוא רואה לנכון - ובכך למעשה לייתר את הצורך בכינון הרכב נבחר, שהוא דרך המלך לניהול מועצה דתית על פי החוק.

זאת ועוד, תפקיד הממונה נתפס כמינוי מקצועי של השר. בהתאם לכך תנאי הכשירות אשר נקבעו בתקנות העיקריות עבור תפקיד ממונה בעל סמכות הכרעה גבוהים ומחמירים יותר מתנאי הכשירות שנקבעו בתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות), תש"ל - 1970 עבור תפקיד ראש מועצה דתית המכהן כחלק מהרכב מועצה דתית, אשר הינו נבחר ציבור. הפחתה של תנאי הכשירות של הממונה, גוררת עמה בהכרח גם הפחתה של תנאי הכשירות של ראש מועצה נבחר ובסופו של יום הדבר עשוי להשפיע על המנגנון הניהולי המספק את שירותי הדת לציבור.

לא למותר לציין כי אופן ניהול המועצה באמצעות ממונים הינו שכיח ביותר, שכן פעמים רבות אין הצלחה בהקמת הרכב למועצה הדתית מסיבות פוליטיות כאלה ואחרות. כך למשל נכון להיום – מתוך 129 מועצות דתיות – כ-68 מועצות דתיות מנוהלות באמצעות ממונים שמונו באופן ישיר על ידי השר לשירותי דת.

בבחינת מכלול התיקונים המוצעים בתקנות אשר פורטו לעיל, עולה מגמה להפחית את דרישות הסף בתחום ההשכלה והניסיון בהן מועמדים לתפקיד ממונים נדרשים לעמוד וזאת כדי להרחיב את מספר המועמדים הפוטנציאליים שהשר רשאי למנות לתפקיד זה. ההפחתה בתנאי הכשירות וההתאמה, שיוצרת הלכה למעשה הקלה באפשרות של השר למנות ממונים מטעמו לתפקיד ניהולי באופן ישיר וללא הליך מכרזי כאמור, לאחר בחינה והמלצה של וועדה מייעצת הכפופה אליו ברמה המוסדית - עלולה לעורר קשיים משפטיים בהמשך. ההלכה הפסוקה קבעה שיש לקבוע אמות מידה ברורות וראויות למינוי הגורמים שיעמדו לנהל את המועצה הדתית (בג"ץ 7068/10 חמי זורון נ' ח"כ יעקב מרגי ואח'). הפחתת תנאי הכשירות, עשויה להיראות ככזו הנותנת בכורה למרכיב הפוליטי בשיקולים הנוגעים למינוי, תוך שהיא מורידה את קרנם של שיקולים אחרים, ראויים ככל שיהיו.

קיים חשש כי הורדת תנאי הכשירות וההקלה בדרכי בחינת התאמת המינויים, יאפשרו העדפת ממונים מסוימים על פני ממונים אחרים הקיימים במאגר, כך שהמאגר שנועד לכתחילה להזמין את הציבור להגיש מועמדות – יאבד מכוחו ויהפוך לחסר משמעות. לצד כל אלה יש לזכור כי המנגנונים שנקבעו בתקנות נועדו בסופו של יום להגן על השר בכל הנוגע לביצוע מינויים פוליטיים, ללא הליך מכרזי.

לצד זאת, הפחתת תנאי הכשירות לצד ההקלה במינוי עלולה לעורר קושי - אל מול הצורך לבסס את מאפייניו המקצועיים – כתפקיד ניהולי שכבר נקבע בפסיקה שנדרשים לו כישורים מתאימים ובשל העובדה כי מדובר במינוי ישיר ע"י השר ללא הליך מכרזי - למועמדים אשר עשוי להיות להם שיוך פוליטי ולעתים אף זיקה פוליטית ממשית לשר הממנה או לאחד משרי הממשלה.

לדברים אלו משקל נוסף לנוכח העובדה כי לפני מספר חודשים (ספטמבר 2023) הותקנו ע"י השר תקנות שירותי הדת היהודיים (שכר של ממונה בעל סמכות הכרעה), התשפ"ג – 2023 אשר במסגרתן הועלה שכרו של ממונה בעל סמכות הכרעה באופן משמעותי. בדברי החסבר לתקנות אלו נכתב כי "מאז עדכון השכר האחרון לראשי מועצות דתיות וממונים בעלי סמכות הכרעה, גדל היקף אחריותם ומספר המשימות והאתגרים המורכבים המונחים לפתחם. כפועל יוצא מכך, הוסכם עם הממונה על השכר במשרד האוצר לעדכן את שכרם של ראשי המועצות הדתיות וממונים בעלי סמכות הכרעה בהתאם". יש לציין כי במכתבו המקדים של אגף הממונה על השכר מיום 10.7.2023

נכתב כי "ציינו נציגי המשרד לשירותי דת כי בשנים האחרונות מאז עדכון השכר האחרון בינואר 2018 גדל היקף אחריותם ומספר המשימות והאתגרים המורכבים המונחים לפתחם של ראשי המועצות, כפועל יוצא מכך גם שונו בעבר דרישות הסף למשרה ומשכך מצאנו לנכון לשנות את מבנה שכרם של האחרונים, לבקשת נציגי המשרד לשירותי דת". לכאורה, הנתונים והבסיס להעלאת ושינוי מבנה השכר, כפי שהובאו בדברי ההסבר בתקנות הנוגעות להעלאת שכרם, יוצרים קושי נוסף על רקע ההפחתה המוצעת כעת בדרישות הסף למשרה.

קושי נוסף הוא בהתייחס לתקנה המוצעת הקובעת הוראה רוחבית חדשה וקבועה כי כהונת הממונים אשר מונו מכוח התקנות תסתיים לאחר שנה ממועד הבחירות לרשויות המקומיות. בהקשר זה עולה שאלה משפטית - האם ניתן להורות על סיום תקופת כהונת ממונים מכהנים במסגרת חקיקת משנה או שמא יש צורך בחקיקה ראשית לעניין זה. יצוין כי בד בבד עם התקנת התקנות העיקריות שנכנסו לתוקף בינואר 2022 - פורסם תזכיר חוק (ביום 3.11.2021) אשר קבע הוראות המסדירות את מועד סיום כהונת ממונים מכהנים. דא עקא כי החוק לא קודם להליך חקיקה בכנסת עד לפיזור בתאריך 30.6.2022.

כלל הקשיים המשפטיים שתוארו לעיל נדונו בהרחבה מול משרד המשפטים וההכרעה של משרד המשפטים היא שאין מניעה משפטית בקידום התקנות ובאישורן. בסמכות השר להפחית את תנאי הכשירות ולשנות את מנגנון בחינת המינויים האמורים כאשר סבירות החלטתו תיבחן בהתאם לנסיבות המקרה הקונקרטי, זאת לאחר בחינה וקביעה שהמינויים האמורים עומדים בתנאי הסף שנקבעו בהוראות התקנות החדשות. התיקונים בתקנות משקפים את מדיניות השר וזו ממילא מאושרת על ידי הממשלה כפי שנקבע בחוק.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:
לא רלוונטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעה:
היועצת המשפטית של המשרד לשירותי דת סבורה כי אין מניעה לאשר את ההחלטה וזאת לאחר שהתקיים דיון במשרד המשפטים בו הועלו כל הקשיים המשפטיים ולאחריו נקבע ע"י המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (אזרחי) כי אין מניעה משפטית בקידום התקנות בנוסח המוצע.


חתימה

עו"ד גליה קליין היועצת המשפטית למשרד שירותי דת
שם תפקיד